

Spreektekst begrotingsbehandeling 2018 (6 november 2017)

Voorzitter,

Drijfzand, dat is de titel van onze bijdrage. De kernvraag van vanavond is of deze begroting een solide afsluiting is van de bestuurstermijn van dit college, waarmee we vol vertrouwen de toekomst mee in kunnen, of dat het is gebaseerd op drijfzand.

Op het eerste gezicht word je niet nerveus van deze begroting. De kengetallen die het college presenteert zijn misschien niet overal diepgroen van kleur, maar zeker niet donkerrood. Maar er komen nog forse investeringen aan: de afslag A9, de tunnel, aanpassing Vennewatersweg, de fietsbergplaats en de uitwerking van het verkeersplan. En dat in een vergrijzende gemeente waarvan bewoners een steeds groter beroep zullen moeten doen op ondersteuning. Welk effect zal dat hebben op die mooie kengetallen van het college? En kunnen we onze mooie sociale culturele en sport- voorzieningen op termijn nog betalen?

Daarvoor is een betrouwbaar overzicht van de komende kosten nodig. Ooit begon het optimistisch met een bedrag van 12 mln, inmiddels staat de nominale calculatie voor alleen al de tunnel en de afslag op 17,6 mln. En de aanbestedingen zijn nog niet binnen. De kosten van de Vennewatersweg waren aanvankelijk simpelweg vergeten. We komen op een totaal van ruim 25,5 miljard zonder de fietsopslag en de uitwerking van het verkeersplan. We nemen een hypotheek op de toekomst, van 30 tot 60 jaar en hebben volstrekt onvoldoende inzicht in de opbrengsten uit de Zandzoom en Zuiderloo die dat moeten dekken.

We hebben in de Algemene Beschouwingen al onze zorgen geuit over de financiële consequenties van het collegebeleid. Welke erfenis laat dit college achter aan de nieuwe bestuurders, en, belangrijker, aan de inwoners van Heiloo? Een tweede debacle zoals de parkeergarage stationsplein of valt het allemaal wel mee? Op grond van welke feiten kunnen we erop vertrouwen dat het college de kosten in de hand kan houden? De recente geschiedenis geeft die feiten niet.

Erger, de geschiedenis geeft die feiten niet, en het college verzaakt de nodige feiten te verstrekken. Een Wob verzoek van de PvdA werd genegeerd. Maar om het actueel te houden: bij de Algemene Beschouwingen hebben wij samen met Heiloo Lokaal een motie ingediend met de vraag om alle financiële gevolgen van de grote projecten te krijgen. Portefeuillehouder Dellempijn wees die motie af met als argument dat die niet nodig was want (ik citeer): 'we zullen hiermee komen. En het college levert nu simpelweg *niets!*

Door het structureel niet leveren van de benodigde cijfers, wordt het de raad feitelijk onmogelijk gemaakt om zijn controlerende functie uit te voeren. De vraag dringt zich op: wil het college niet, of kan het niet? Dit begint te lijken op obstructie, en dat nemen we zeer ernstig op.

In deze Raad en in het college de opvatting lijkt te heersen dat controle uitvoeren een vorm van wantrouwen is. En dat is een misvatting. Controle is ook een middel om dat vertrouwen te vestigen en te herbevestigen. Iemand die zijn werk goed doet, wil dat uit de mond van zijn opdrachtgever horen. Hoe belangrijk vindt het college de controle door de gemeenteraad, en hoe verhoudt zich daarmee de manier waarop het college de gemeenteraad informeert?

Los van onze verschillende politieke kleur, zouden alle fracties zich ernstig af moeten vragen, of zij de verantwoordelijkheid durven en kunnen nemen voor beleid dat ze niet kunnen controleren. Accepteren zij deze structurele gang van zaken wel? Ik zou in tweede termijn graag van de andere fracties horen hoe zij hier tegenover staan.

We lopen een moeras met drijfzand in. Maar hebben geen gids die ons vertelt waar we wel en niet kunnen lopen, en het kan zomaar gebeurd zijn: dat we in drijfzand stappen en de diepte in gezogen worden.

Voorzitter, de netto schuldquote is in 2021 met 122% nog net niet alarmerend. Het licht staat op groen: ga gerust verder het moeras in! Maar welke kleur krijgt dat licht als we alle komende investeringen verdisconteren? Als er overschrijdingen zijn, of iets is vergeten? Uit antwoorden op vragen van onze fractie blijkt, dat het begrotingssaldo vanaf 2021 niet toereikend is om de andere dan de geplande investeringen in de afslag en tunnel te betalen. Hiervoor moet een lening worden aangegaan met een jaarlast van minimaal 240.000 per jaar. Wat doet dat met de schuldquote?

Ook het weerstandsvermogen lijkt op het eerste gezicht redelijk. Maar heeft dit een voorspellende waarde als er nog geen rekening is gehouden met alle investeringen? En op 1 staat ook nog eens de grondexploitatie waarvan de Rekenkamercommissie zegt dat Heiloo het slechtste jongetje van de BUCH klas is. Moeten de lichten op dit moment niet minstens oranje knipperen? U mag verder, maar pas u op voor drijfzand!

Dan wat meer de diepte in: een aantal concrete punten baren ook zorgen. De heer Levie heeft gevraagd welke taken in de BUCH regulier zijn en welke extra. Het verbluffende antwoord was dat we er op moeten vertrouwen dat dat allemaal goed geregeld is. Hoe kan de gemeenteraad de besteding van de middelen voor de BUCH organisatie controleren als er niets is om die bestedingen tegen af te zetten? Voorzitter, we laten dit issue maar even bij de heer Levie en Heiloo 2000 en zien uit naar concrete acties.

Een ander zorgpunt is het sociaal domein. Het ontbreekt nog steeds aan goede kwaliteitsindicatoren, dus we moeten het hebben van wat we van buiten horen.

We horen vanuit de Jeugdzorg veel zorgwekkende geluiden: uit ons meldpunt over sociale huisvesting blijkt dat het in Heiloo regelmatig voorkomt dat een gescheiden moeder met kinderen moet verblijven in een stacaravan of eenkamerwoning. Of, nog erger, in een opvanghuis. We vinden dat het in onze gemeente nooit mag voorkomen dat kinderen geen dak boven het hoofd hebben. Nooit!

Dan de jeugdhulp in zijn algemeenheid. In mei stelde Triversum een cliëntenstop in. En nu krijgen we van vrijwel alle betrokken instellingen én van hun cliëntenraden brandbrieven over de zorginkoop. De tarieven, die blijkbaar al tot problemen leidden, worden nog eens 29% gekort! Wat een trieste situatie dat de partijen die samen verantwoordelijk zijn voor onze jeugd rollend over straat gaan en de rechter tussenbeide moet komen. Wat is leidend voor de zorginkoop? Het beschikbare budget of de benodigde hoeveelheid en kwaliteit? En als kwaliteit een rol speelt, op welke manier is dat dan het geval? Hoe controleren we dat? Als we moeten constateren dat er nu al problemen zijn, waarom blijft het budget dan hetzelfde? Als de A9, tunnel of Vennewatersweg miljoenen extra vergen, is er niks aan de hand, waarom is er dan geen geld voor een deugdelijke jeugdzorg? En dat geldt wat ons betreft natuurlijk ook voor de rest van het sociaal domein. Wanneer precies mogen we rekenen op een set kwaliteitsindicatoren op grond waarvan we ons echt een beeld kunnen vormen van de resultaten op het sociaal domein? We dienen alsnog de motie in die we eerder hebben aangehouden.

Over het voorzieningenniveau maken we ons gelijke zorgen. We zien subsidieplafonds, die veelal alleen geïndexeerd zijn. Wat als een sociale, culturele of sport-instelling in de problemen komt? Houdt het college dan vast aan die plafonds, of is het bereid de buidel te trekken, zoals het doet bij de grote projecten? In ieder geval moest de bibliotheek een lening aangaan, die de komende jaren zwaar op het budget drukt. Waarom meten met twee maten?

Voorzitter, D66 Heiloo is de partij van duurzaamheid. En dat begrip nemen we breed op. Het gaat over groene energie, bescherming tegen verkeerslawaai van de A9, bescherming van de fietser en wandelaar, maar ook over een duurzame begroting: een begroting die ook op lange termijn de ruimte geeft om de nodige investeringen te doen.

Voorzitter, ik sluit af. Een eeuw geleden was ons dorp omringd door moerasland. Gevaarlijk om doorheen te gaan. De monniken van de abdij van Egmond hebben in 1105 de Egmondermeer drooggemaakt, begaanbaar en duurzaam. Het gevaar was geweken. Laten we bijna duizend jaar later, niet weer ons eigen moeras met drijfzand maken.